

→ Voor Trudy Logan (76) wordt wonen op driehoog steeds zwaarder vanwege haar copd. Maar verhuizen wil ze liever niet. 'I'm staying here.'

Jong geleerd, oud gedaan

Als traplopen niet meer gaat of je netwerk kleiner wordt, kun je in de stad niet altijd meteen een nieuwe woning of de juiste zorg krijgen. Daarom laat Villa Bewust 60+ mensen daar op tijd over nadenken. • tekst Marga Kroodsmma, foto's Dingena Mol

i

"Ik kreeg deze brief van jullie." Een man stapt binnen, zijn gezicht net zo verfrommeld als de envelop met de drie rode kruizen in zijn hand. Bij Villa Bewust 60+, verstopt achter de marktkramen van de Dappermarkt, is dat een vertrouwd ritueel: mensen komen binnen en bieden de witte gemeentebrief aan als een soort toegangsbewijs. Hun gezicht vol vragen die ze soms nog niet durven te stellen.

"Wilt u er ook een koekje bij?" Wooncoaches ontvangen de bezoekers met koffie, thee en een warm welkom. "Dan pak ik de grootste, leren jullie mij gelijk kennen," grapt een lange man. "Ik vroeg me af, er is hier zo'n taxi voor ouderen die in de stad rijdt, weten jullie daarvan?"

De wooncoach grijpt haar kans en stelt meer vragen: "Hoe woont u? Heeft u ook zorg nodig? Het is belangrijk om daar op tijd over na te denken. Kom nog eens terug." Met het telefoonnummer van de HeenenWeer-taxi op zak, loopt de man naar buiten. Die zorgvraag komt later wel.

Lammetjes in het Oosterpark

Wat als traplopen lastig wordt, je netwerk klein of ver weg is en je huis aanpassingen nodig heeft die niet mogelijk zijn? Verhuizen dan maar? In een stad waar geen woning vrijkomt en alternatieven ontbreken is dat niet eenvoudig. Ondertussen vergrijsst Nederland in rap tempo en groeit de druk op de zorg. Langer thuis blijven wonen is geen keuze, het is noodzaak. Doorstroming en gemeenschappelijk wonen bieden perspectief. De vraag is: hoe kom je in beweging vóórdat het eigenlijk al te laat is?

Om dat moment – als het al te laat is – voor te zijn, kregen alle zestigplussers in Amsterdam-Oost een brief over Villa Bewust 60+, een initiatief van het stadsdeel en Stichting !Woon dat mensen op tijd aan het denken wil zetten.

Trudy Logan (76) wacht aan de stamtafel van Villa Bewust op een wooncoach. Ze woont in een vierkamer-appartement op driehoog. Traplopen is lastig door haar copd. "Het voelt eigenlijk nog te vroeg om hier te zijn. Acht weken geleden overleed mijn man plotseling." Toch is ze er, want het initiatief is hier maar tot en met 12 juli. "Vijftig jaar geleden kwamen we als hippies naar Nederland. Per ongeluk eigenlijk. Op wereldreis naar India bleef het maar regenen. We kwamen niet verder dan Griekenland en op de terugweg zijn we blijven hangen op Camping Zeeburg."

"My husband was a dieregek," vervolgt Logan. "We hadden thuis een leguaan, een hond, drie katten, slangen, een paard, een hagedis en twee fleslammetjes genaamd Lollypop en Spartacus. We liepen ermee naar het Oosterpark. Mensen vielen van hun fiets als ze ons zagen." Nu woont ze alleen. Een kat en een landschildpad van 45 jaar oud houden haar gezelschap.

"Ah, kijk eens aan, wie hebben we daar?" De projectleider van Villa Bewust draait zich om naar de ingang. Een man in een glanzend, wit kostuum met rode details stapt binnen. In zijn pochet steekt een roos, aan zijn hand blinkt een robijnkleurige ring. Hij schuift zijn gouden zonnebril omhoog. Een wooncoach wenkt hem: "Staat u ingeschre-

ven bij Woningnet?" Het blijkt stevast de eerste vraag die de wooncoaches stellen.

"Zó veel mensen weten niet dat ze ingeschreven moeten staan," zegt de projectleider. "Ook huurders van woningcorporaties. We lopen daar steeds tegenaan. Schrijf gewoon iedereen boven de zestig automatisch in, denk ik bijna. En als je écht iets wilt veranderen, moet je ook zorgen voor iemand die meedenkt of helpt – bijvoorbeeld bij een verhuizing."

"Wat een leuke ruimte!" Ingrid Reetz neemt plaats aan een ronde tafel. Ze is wooncoach bij Ymere en gaat bijna met pensioen. Vanmiddag draait ze een spreekuur in de Dapperstraat – woningcorporaties wisselen elkaar daarbij af. Haar laptop start op en ze richt zich tot Logan: "Staat u ingeschreven bij Woningnet?" Logan knikt. "Toen we hier net kwamen wonen, zeiden ze meteen: schrijf je in."

Leeg fonds

"Heeft u een mailadres?" vervolgt Reetz. "Zonder inschrijving bij Woningnet of zonder mailadres, kunnen we eigenlijk niets doen. Sommigen hebben geen internet, of alleen een oude telefoon. En dan moet ik zeggen: u moet het via de website regelen."

Als de gegevens compleet zijn, concludeert Reetz: "U komt in aanmerking voor verschillende voorrangstellingen." Ze pakt een boekje en laat Logan de opties zien: 'van groot naar beter', 'van hoog naar laag'. Zodra Logan de optie 'medische indicatie' leest, zegt ze resoluut: "*But I don't want that.*" Haar copd maakt driehoog steeds zwaarder, maar ze weet wat ze in handen heeft: bijna honderd vierkante meter in de Dapperbuurt. Als ze verhuist, dan alleen op haar voorwaarden. Bij medische urgentie krijg je één aanbod. Zeg je 'nee', dan vervalt je urgentie. "*I'm staying here,*" klinkt het vastberaden. Ze spreken af dat Logan terugkomt voor een vervolgesprek met een wooncoach.

"Taal is ook vaak een struikelblok." Aan tafel schuift Habiba Bouanan aan, oprichter van Stichting Pracht-vrouw. Normaal werkt ze vanuit haar locatie aan het Dapperplein, maar op woensdagen ondersteunt haar stichting het inloopsprekuren bij Villa Bewust. Bouanan richtte Stichting Prachtvrouw op om vrouwen met een migratieachtergrond te ondersteunen bij hun persoonlijke en professionele ontwikkeling. Vandaag helpt ze een vrouw die vastliep bij het online aanvragen van steun via het Tijdelijk Noodfonds Energie. Te laat: het fonds is inmiddels leeg. "We gaan een energiecoach aanvragen bij !Woon. Die komt bij je thuis kijken."

Digitale vaardigheden

Op een krijtbord in de ruimte staan feiten over ouder worden in de stad. Een daarvan: een derde van de 65-plussers heeft een migratieachtergrond. Nadat de vrouw is vertrokken, zegt Bouanan: "Er is te weinig inclusief beleid en erkenning voor migrantenouderen bij de overheid. Vaak spelen taalachterstand of het ontbreken van digitale vaar-

digheden een rol. Daardoor krijg ik vooral acute hulpvragen. Altijd pas als het al misgaat."

Op de laatste vrijdagmiddag van de maand ontvangt Freddie Aldershoff, specialist in gemeenschappelijk wonen, dertien mensen aan de stamtafel van Villa Bewust. Ze zijn gekomen voor de workshop 'Gemeenschappelijke woonvormen'. Aldershoff is meer dan specialist, ze gelooft erin. Deze sessie is haar laatste voor !Woon; binnenkort stort ze zich volledig op collectieve zelfbouw.

"Wie van jullie woont er in Oost?" vraagt Aldershoff. Alle handen gaan omhoog. "Een op de drie zorgvragen blijft straks onbeantwoord. We moeten veel meer van elkaar gaan verwachten. Pillen of hulp bij steunkousen: dat kan de zorg niet meer voor je doen. Dus denk nu al na: hoe ga je dat zelf organiseren?" Achter haar volgen de beelden elkaar snel op: bulletpoints, kernwaarden en foto's van woonvormen zoals Lang Leven Thuisflats en hofjes.

Een paar vriendinnen

Aldershoff begint over het net opgeleverde complex Stads-veteraan in het Amstelkwartier, waar huurders samen een beheercoöperatie vormen. Erhan Tuna (58), naast haar aan tafel, knikt. Hij is een van de jongste bewoners en deelt zijn ervaring. Hij koos bewust voor gemeenschappelijkheid. "Ik zorgde jaren voor mijn vrienden. Woonde bij ze in. Op het laatst ging dat niet meer. Die keer per nacht mijn moeder naar de wc brengen. Na mijn vaders dood ging zij naar het verpleeghuis. Toen dacht ik: wat wil ik eigenlijk?"

Aldershoff sluit af. "Alles wordt duurder, ruimte wordt schaarser. Gemeenschappelijk wonen is niet alleen een oplossing, het is betekenisvol. In een stad waar iedereen steeds meer op zichzelf is, leer je je burens weer echt kennen." Na afloop gaan mailadressen rond. "Waar vind ik die wooncoöperatie die nog leden zoekt?" Aldershoff: "Er komt een website waarop straks al het aanbod overzichtelijk bij elkaar staat." Ze werkte er met de gemeente aan.

Een week later stapt mevrouw Logan opnieuw binnen bij Villa Bewust. Ze laat zich zakken aan tafel. De koffie wijst ze meteen af. Die dronk ze de vorige keer uit beleefdheid. "*It's terrible,*" had ze toen fluisterend gezegd.

"Alleen al de gedachte aan verhuizen: het is te veel," zegt Logan. "Ik heb te veel aan mijn hoofd. Sinds mijn man er niet meer is, merk ik pas hoe klein mijn netwerk is. Ik heb nog een paar vriendinnen, die wonen verspreid door de stad. En mijn dochter woont buiten Amsterdam. Ze reist met het ov en kan daarom alleen op zondagen komen."

Logan kijkt om zich heen. "Misschien kom ik nog eens terug." Ze staat op en schuift in rustig tempo de Dappermarkt weer op.